

HEMIS PLATFORMASI VA KREDIT-MODUL HAQIDA

Kazaxbaeva Mexriban Jamalatdin qizi
Ajiniyoz nomidagi NDPI Pedagogika fakulteti

maktab menejmenti 1-kurs talabasi

Ashimova Zauresh Jamag'ali qizi

Qaraqalpaqstan awil xojaligi ham agrotexnologiyalar
instituti Marketing 1-kurs talabasi

Annotatsiya: Hemis va kredit-modulning mazmun va mohiyati haqida

Kalit so'zlar: Hemis, OTM, kredit, modul, dastur, ECTS, transkript, Akademik qarzdor

O'zbekiston rivoji yo'lida talabalar yetuk kadrlar bolib yetishida bilim darajasining ahamiyati katta rol ni oynaydi. Yangidan yangi kirib kelayotgan dasturlarning eng ahamiyatlisi bu Hemis platformasi hisoblanadi.

Baqolash tizimi malumotini bazirlik axborot tizimi bilan integraciya qilish natijasida hosil boladi. Yani baholash tizimini vazirlik axborot tizimida shakillantiradi , songra OTM axborot tizimida korinadi . Baholash tizimini korish Oquv jarayoni / baholash tizimini menyusi orqali amalga oshiradi. Baholash tizimi royxati hozirgi kunda oliy talim tizimida 3 xil baholash tizimi mavjid bolib, ular Reyting ,5 baholik va Kredit baholash tizimiga bolinadi .Bugungi kunda aksaryat hollarda kredit baholash tizimiga otilgan. Agar boshqa baholash tizimlari umuman ishlatilmasa baholash tizimini nofolga otkazish talab etiladi. Boholash tizimini tahrirlash ushun baholash turini tanlanadi va natijada baholash tizimini malumotlari tahrirlash maydoniga yuklanadi. Baholash tizimini tahrirlash oynasida faqat baholashning minimum qiymatini ozgarishiga ruxsat bor. Agar minimum qiymatta xatolik bolsa tahrirlash tavsiya etiladi va saqlash tugmasi tanlash orqali malumotlar saqlanadi Baholash tizimini oshirishga ruxsat etilmagam . Tizimning o'rnatiilgan vaqtda baholash tizimi ham avtomatik tarzda shakillanadi . Agar biror bir xatolik bolmasa baholash tizimini tahrirlash mumkin emas.

1) ECTS krediti,

2) Erishilgan bilim- (Learning outcomes) shaxsning urganilayotgan fa'n bo'yicha erishgan bilimlari, uni amalda qullay olishi, fa'nning mohiyatini tushina olishi, mushoxada yurita olish darajasi v.x.

3) Ish hajmi va turi - (Workload) ma'ruza, amaliyot, mustaqil ish, laboratoriya.

•ECTS tizimida bir oquv yilida jami 60 kredit yig'ish mumkin. Shundan 3 yillik bakalavr darajasini olishda 180 kredit, 2 yillik magistratura darajasini olishda 120 kredit olish ko'zda tutiladi. Kredit modul tizimi ma'ruza, nazariy, amaliy, seminar,

laboratoriya mashg'ulotlari, o'quv amaliyoti, klinik o'quv amaliyotlar, kurs loyihasi (ishi), shuningdek ta'lim oluvchilarning mustaqil mashg'ulotlari bo'yicha haftalik soat yuklamasi va ta'lim oluvchilarning faoliyatini baholash mezonlarini aks ettiradi. Ta'lim oluvchilar tomonidan barcha majburiy faoliyat turlari bajarilgandan va ular baholangandan so'ng kreditlarni to'plash mumkin.

Kredit-modul o'qitish tizimi o'quv jarayonining quyidagi shakllaridan tashkil topadi:

- auditoriya mashg'ulotlari – ma'ruza, nazariy, amaliy, seminar, laboratoriya mashg'ulotlari, o'quv (klinik) amaliyoti;
- auditoriyadan tashqari mashg'ulotlar – ilmiy kutubxonada ishlash, mustaqil ishlar, individual maslahatlar, klinik vazifalar, ishlab chiqarish (malaka) amaliyoti, kurs ishi, bitiruv malakaviy ishi, ta'lim oluvchilarning ilmiy anjumanlarda qatnashishi, magistratura mutaxassisliklarida ilmiy faoliyat turlari va boshqalar.

kredit — ta'lim olish natijalariga ko'ra talaba tomonidan muayyan fan bo'yicha o'zlashtirilgan o'quv yuklamasining o'lchov birligi;

kreditlarni ko'chirish — talabalarning akademik mobilligini ta'minlash maqsadida bir oliy ta'lim tashkiloti ta'lim dasturi bo'yicha olingan kreditlarni boshqa oliy ta'lim tashkilotiga ko'chirish va tan olish;

kredit to'plash — ta'lim elementlarini o'zlashtirish va boshqa yutuqlarga erishish natijasida taqdim etiladigan kredit birliklarini to'plash;

mobillik dasturi — ikki yoki undan ortiq oliy ta'lim tashkiloti o'rtasida o'zaro ta'lim to'g'risidagi kelishuv asosida tashkil etilgan akademik mobillik dasturi;

oliy ta'lim tashkiloti — belgilangan miqdordagi kreditlarni tan olishni hisobga olgan holda, ta'lim va malaka to'g'risidagi hujjat beruvchi tashkilot;

talabani shaxsiy ta'lim trayektoriyasi — talaba tomonidan tanlangan hamda unga ketma-ketlikda bilimlar to'plash va xohlagan kompetensiyalar yig'indisiga ega bo'lish imkoniyatini beradigan yo'nalish (marshrut). Ta'lim trayektoriyasi institutsional hujjatlar va yo'riqnomalar yordamida tuzilishi hamda turli ta'lim trayektoriyalari natijada bir xil malaka olishga olib kelishi mumkin;

ta'lim dasturi — bakalavriat ta'lim yo'nalishi yoki magistratura mutaxassisligi bo'yicha o'quv jarayonini amalga oshirishga mo'ljallangan ta'limning asosiy xususiyatlari (hajmi, mazmuni, rejalashtirilgan natijalar), tashkiliy-pedagogik shart-sharoitlar, fan dasturlariga qo'yilgan umumiy talablar, shuningdek, ta'limni tashkil etish va amalga oshirish uchun zarur bo'lgan axborot-resurs va o'quv-metodik ko'rsatmalar majmui;

ta'lim dasturi katalogi — oliy ta'lim tashkiloti tavsifi, kredit-modul tizimiga kirish, mavjud bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va magistratura mutaxassisliklari, xizmatlar va resurslar, o'quv fanlari dasturlari, aniq ta'lim dasturlari elementlari tavsifi to'g'risidagi axborot;

ta'lim jarayonini boshqarish axborot tizimi — talabalarni ro'yxatga olish, o'quv materiallarni tarqatish, talabalar va o'qituvchilar o'rtasida o'zaro hamkorlikni ta'minlash, topshiriqlarni berish, nazoratlar o'tkazish, baholash va uning natijalarini qayd etish kabi imkoniyatlarga ega bo'lgan elektron tizim (maxsus dasturiy vosita);

ta'limning kredit-modul tizimi — ta'lim oluvchiga yo'naltirilgan, ta'lim olish, ta'lim berish va ta'lim oluvchilar bilimini baholash jarayonlarining shaffofligi tamoyili asosida kreditlarni yig'ish va o'tkazishdan iborat tizim;

ta'lim moduli (modul) — bu o'zida bilimga oid hamda kasbiy jihatlarni qamrab oladigan, talabada bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishga qaratilgan ta'lim dasturining tarkibiy elementi sifatida nazorat qilishning tegishli turi bilan yakunlanadigan alohida o'quv fani (uning qismi yoki o'zaro bir sohaga doir fanlar majmui);

ta'lim natijalari — talaba tomonidan o'zlashtirilgan va baho bilan tasdiqlangan malaka darajasini aks ettiradigan, ta'lim jarayonini tugatgach talaba o'zlashtirgan ko'nikmalar va ularni amalda bajarish qobiliyatining tavsifi;

ta'lim elementlari — ta'lim dasturining bir qismi bo'lib, ta'lim olish natijalariga erishish va ta'lim dasturida ko'rsatilgan bilimlarni o'zlashtirishga ko'maklashuvchi o'qitish turi;

transkript — ta'lim olishning tegishli davrida o'zlashtirilgan kreditlar va baholarning harf va raqamlardagi ifodasi ko'rsatib o'tilgan fanlar ro'yxatini o'z ichiga olgan belgilangan shakldagi hujjat;

o'qish yuklamasi — talaba tomonidan o'quv faoliyatining barcha turlari — ma'ruza, amaliy mashg'ulot, seminar, laboratoriya ishi, kurs loyihasi (ishi), amaliyot va mustaqil ishni amalga oshirish asosida kutilgan o'quv natijalariga erishish uchun zarur bo'lgan soatlar hajmi;

ro'yxatga olish xizmati — ta'lim jarayonini boshqarish axborot tizimlari va dasturiy mahsulotlardan foydalanib professor-o'qituvchilar, xodimlar va talabalar bo'yicha ta'lim jarayoniga oid ma'lumotlar bazasini shakllantirishni, shuningdek, talabalarning barcha o'quv natijalarini ro'yxatga olish, bilimini nazorat qilish hamda ularning akademik reytingini hisoblashning barcha turlarini tashkil etishni nazarda tutuvchi xizmatlar;

Bir fanga ajratilgan auditoriya soatining 25 foizini va undan ortiq soatni sababsiz qoldirgan talaba ushbu fandan chetlashtirilib, yakuniy nazoratga kiritilmaydi hamda mazkur fan bo'yicha tegishli kreditlarni o'zlashtirmagan hisoblanadi. Yakuniy nazorat turiga kiritilmagan yoki kirmagan, shuningdek, ushbu nazorat turi bo'yicha qoniqarsiz baho olgan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.

Akademik qarzdor talabalar ta'til vaqtida yoki keyingi semestrlar mobaynida tegishli fanlardan o'zlashtirilmagan kreditlar miqdoriga mos ravishda bazaviy to'lov-

kontrakt miqdoridan kelib chiqqan holda to'lovni amalga oshirgandan so'ng o'zlashtirilmagan fanlarni o'z hisobidan qayta o'qish huquqiga ega bo'ladi.

Ta'lim oluvchini kursdan kursga o'tkazish uning GPA qiymatini hisobga olgan holda amalga oshiriladi. OTM talabalarni kursdan kursga o'tkazishda GPA ko'rsatkichini mustaqil belgilash huquqiga ega. Bunda GPA ko'rsatkichi 2,4 — 3,0 oralig'ida bo'lishi talab etiladi. GPA o'tish ballini to'play olmagan talaba qayta o'qish uchun tegishli kursda qoldiriladi. Semestr va o'quv yili yakuni natijalari bo'yicha akademik qarzdorligi bor ta'lim oluvchilar o'qishdan chetlashtirilmaydi. Kursdan kursga qolgan talabalar faqat qarzdor bo'lgan fanlarni o'zlashtirib ularga mos ravishda shartnoma mablag'larini to'laydi. Shartnoma asosida bir kursda qayta o'qish soni chegaralanmaydi. Jami ta'lim olish muddati bakalavriat uchun 1 kursga o'qishga qabul qilinganidan so'ng 8 yilgacha, magistratura uchun 1 kursga o'qishga qabul qilinganidan so'ng 4 yilgacha deb belgilanadi.

Agar talaba oz vaqtida vazifalarni bajarmasa akademik qarzdor boladi, bunnan maxsad talabani yiqitish yemas, talabada mustakkam bilimdi ifoda yetish. Bilimli insonda, bilimsiz insonga nisbatan ham do'st, ham shukurlik qila oladi, ham insoniy fazilatlar ozida rivojlanadi. Kredit-modul tizimida keyingi bosqishni oylab ish qilasan, yani yakuniyga otish uchun, malum mugdorda kredit toblash zarur, shuning uchun ham talabaning rejalari aniq korsatilgan.

Poydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://hemis.uz/yoriqnoma/baxolash-tizimi.php>
2. "O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI ADLIYA VAZIRLIGI TIZIMIDAGI TA'LIM MUASSASALARIDA KREDIT-MODUL TIZIMINI JORIY ETISH CHORA-TADBIRLARI" TO'G'RISIDA O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori, 10.06.2021 yildagi 359-son